

Posudek na diplomovou práci kolegyně Petry Dvořákové

Předložená diplomová práce Petry Dvořákové je velmi poctivým vhledem do problematiky vůle v dějinách etiky, konkrétně u Aristotela, stoiků a Augustina. Své úvahy iniciuje zproblematizováním toho, co rozumíme pod souslovím „Porozumění mravní skutečnosti a jejím kategoriím,“ protože si velmi dobře uvědomuje, že jádro předestřených tázání je právě v přístupu k tomu, co je vlastně pod názvem „vůle“ nalezeno a pochopeno. Její přístup se ukazuje v hledání zdrojů lidských rozhodování. Všimá si, že je to především to, co se skrývá pod pojmem „slast“, „duch“ a „víra“.

Precizuje Aristotelovo pojetí přirozenosti, pojetí ctnosti a uvádí tyto charakteristiky do souvislosti s lidským chtěním jako pramenem voluntativy člověka obecně. Uvědomuje si, že úloha rozumu, rozumové činnosti je v případě Aristotelovy koncepce, velmi účinná a v podstatě zásadní. Voluntativita aristotelského typu je tedy založena v rozumu, podobně je tomu u Marca Aurelia jako zástupce stoické filosofie. Do souvislosti s těmito výstupy řadí i pojetí svobody, jež je různé u Aristotela a u stoiků. Stoické osvobození od „conditio humana“, jak autorka uvádí, je pak pojato jako základ svobody v duši, v komůrce našeho srdce, tak jak to u stoiků známe. Autonomie jedince je pak ve stoické verze voluntativnosti pochopena jako hodnota sui generis, jež má pro vývoj další etiky nesmírně hluboký význam.

Augustinovo pojetí vůle autorka pochopila jako nesmírně důležité pro rozvoj především reformačních reakcí v křesťanství. Všimá si predestinace vůle v Augustinově filosofii a chápe ji jako tajemství, jež zakládá i Augustinovo pojetí svobody, jež mělo obrovský vliv na hereze všech minulých období. Práce je napsána s pochopením, s bytostným zaujetím, je velmi kvalitní po formální stránce, navrhuji proto klasifikaci:
V ý b o r n ě

Do rozpravy bych ráda kolegyni Dvořákové položila tuto otázku: Proč se role „vůle“ tak radikálně objevuje v Nietzschevě filosofii?

V Praze dne 7.8. 2006 doc. PhDr. A. Hogenová, CSc.

